

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM**Độc lập - Tự do - Hạnh phúc****BÁO CÁO TÓM TẮT SÁNG KIẾN**

1. Tên sáng kiến: “Biện pháp tăng khả năng phân biệt từ đồng âm và từ nhiều nghĩa cho học sinh lớp 5 tại trường Thực hành Sư phạm”

2. Mục tiêu của sáng kiến:

- Giúp học sinh tháo gỡ những nhầm lẫn giữa các từ đồng âm, từ nhiều nghĩa; tiếp thu bài giảng một cách nhẹ nhàng, khắc sâu kiến thức; góp phần làm giàu thêm vốn từ cho học sinh.

- Giúp học sinh có năng lực sử dụng từ đồng âm – từ nhiều nghĩa trong quá trình sử dụng văn bản bằng hình thức nói hoặc viết, từ đó các em sử dụng được Tiếng Việt làm công cụ giao tiếp tư duy và giải các dạng bài nâng cao về nghĩa của từ.

- Chia sẻ cho giáo viên những kinh nghiệm, đồng thời giáo dục cho học sinh vai trò cực kỳ quan trọng của tiếng Việt, giúp học sinh có kỹ năng giao tiếp tốt, từ đó thêm yêu quý và giữ gìn sự trong sáng của Tiếng Việt.

3. Mô tả nội dung sáng kiến:

- Tiếng Việt là tiếng nói phổ thông, tiếng nói dùng trong giao tiếp chính thức của cộng đồng các dân tộc sống trên đất nước Việt Nam. Trong chương trình môn Tiếng Việt lớp 5, nội dung nghĩa của từ được biên soạn có hệ thống trong phân môn Luyện từ và câu. Trong đó, từ đồng âm và từ nhiều nghĩa là các loại từ quan trọng, nó được xem như là “hiện tượng đặc thù” của Tiếng Việt. Việc nhận diện hai loại từ này đối với người lớn đã khó, với học sinh lớp 5 lại càng khó hơn nhiều. Qua trực tiếp giảng dạy nhiều năm ở lớp 5, dự giờ đồng nghiệp, tôi thấy học sinh (kể cả học sinh khá, giỏi) đều rất khó khăn, hay nhầm lẫn khi xác định nghĩa để phân biệt từ, đặc biệt là những từ xuất hiện trong văn cảnh. Suy nghĩ và trăn trở về vấn đề này, tôi đã rút ra một số kinh nghiệm nhỏ về cách hướng dẫn học sinh phân biệt từ đồng âm và từ nhiều nghĩa.

- Sáng kiến của tôi tập trung vào 04 vấn đề chính sau:

+ Thứ nhất, hình thành khái niệm về từ loại của từ để giúp học sinh nắm vững kiến thức về từ đồng âm, từ nhiều nghĩa.

+ Thứ hai, phương pháp tổ chức giảng dạy từ đồng âm, từ nhiều nghĩa bằng cách lồng ghép thông qua các câu văn, các cụm từ cụ thể, xác định được nghĩa gốc và nghĩa chuyển của từ, luyện tập đặt câu với từ nhiều nghĩa và từ đồng âm để phân biệt chính xác hai loại từ.

+ Thứ ba, tìm ra dấu hiệu riêng biệt để giúp học sinh phân biệt từ đồng âm và từ nhiều nghĩa.

Từ đồng âm là hiện tượng chuyển nghĩa của từ làm cho các nghĩa của từ hoàn toàn khác nhau. Từ đồng âm không thể thay thế trong nghĩa chuyển.

Từ nhiều nghĩa là từ chuyển nghĩa của từ loại giữa nghĩa gốc và nghĩa chuyển luôn có mối liên hệ chặt chẽ với nhau. Từ nhiều nghĩa trong nghĩa chuyển có thể thay thế bằng từ khác.

+ Thứ tư, tổng hợp các dạng bài tập cơ bản và nâng cao về từ đồng âm và từ nhiều nghĩa để tăng khả năng phân biệt và giúp phát triển năng lực tiếng Việt cho học sinh.

4. Phạm vi áp dụng: Sáng kiến được áp dụng trong việc giảng dạy phân môn Luyện từ và câu của môn tiếng Việt cho học sinh lớp 5 cấp Tiểu học tại trường Thực hành Sư phạm.

5. Thời gian áp dụng: Từ tháng 9/2020 đến tháng 05/2021.

6. Hiệu quả của sáng kiến: Sáng kiến kinh nghiệm của tôi đã đạt được kết quả khá khả quan, các em học sinh trang bị cho mình được những kỹ năng để nhận dạng được sự khác nhau về từ đồng âm và từ nhiều nghĩa, tiến hành giải các dạng bài tập và đưa ra những ví dụ cụ thể về dạng từ đồng âm và từ nhiều nghĩa. Kết quả học tập môn tiếng Việt có nhiều tiến bộ và ý thức các em được nâng lên. Bên cạnh đó, sáng kiến này được phụ huynh và đồng nghiệp đánh giá tốt.